

Kapitola 6.2.3.

Výběr na určitý znak

V řadě případů se zaměřujeme během vývoje rostliny na jeden důležitý výběrový znak, který použijeme v daném okamžiku jako měřítko výběru. Může to být např. výběr **na ranost**, kdy u rajčat bereme přednostně jako osivo semínka z prvních zralých plodů, dále výběr **na nevybílhavost**, při níž z hlávek salátu na záhonu vybereme na semeno ty, které nejpozději do květu. Tedy, jinak řečeno, máme-li dvě stejně pěkné a stejně rychle narostlé hlávky, pak osivo vezmeme z té, která šla do květu později. Při semenaření cibule kuchyňské je důležitá její dobrá **skladovatelnost**, to jest, aby nám cibule doma vydržela dlouho do jara pevná a nevyrašená. Na semeno tedy vybereme ty cibule, které nejeví žádné známky rašení, jsou pevné, zcela v klidu, tak, jak je chceme mít v kuchyni na jaře k vaření.

Podívejme se na jeden druh výběru, třeba na výběr **na barvu**, podrobněji i s několika odrůdovými příklady:

Výběr na barvu

Barva je důležitým výběrovým hlediskem u mnoha odrůd. Řada z nich již ve svém názvu nese barevné označení, jako svůj typický znak, který se také snažíme zachovat při výběru. Tedy na osivo vybíráme ty rostliny, které jsou typicky odrůdově vybarvené, **zpravidla ty nejlépe probarvené, s nejsytější barvou apod.**

Například u lebedy zahradní, odrůdy **Brněnské červené** (obr. 47, barevná příloha), dáme při jednocení ze vzešlých rostlin přednost těm, které jsou nejsytěji červené, odpovídají tedy typu odrůdy již v mladém stavu. Ty ponecháme dále růst na osivo. Lebedy málo červené či zelenočervené vyřadíme, vytrhneme a odneseme si do kuchyně na špenát nebo do polévky. U mrkve **Táborské žluté** vybíráme kořeny, které jsou sytě žluté, dobře zbarvené; podobně u salátové řepy **Červené kulaté**. Zde se řídíme nejen vnější barvou kořene, ale přesvědčíme se i o barvě uvnitř kořene. Vyřízneme malý půlměsíček dužiny z kořene či bulvy a posoudíme jeho barvu – vybereme pěkně sytě žluté nebo červené jedince (obr. 48, barevná příloha). U hrachu odrůdy **Zelený nízký** dbáme na zachování typické zelené barvy semen a na osivo vybereme jen nejsytěji zelené kuličky, světleji zelené uvaříme a sníme. U máku jsou známé odrůdy s různě barevným semenem – například **Mák bílý I (Pardubicko), Růžový z Dobré, Červený (Hejduk), Rakouský šedý, Mák modrý Valašsko, černý mák** apod. Při výběru na osivo usilujeme o zachování této typické barvy. Vyklepáváme každou makovici zvlášť, abychom měli čisté, barevně odpovídající osivo. Může se stát, že v některé makovici je jinak zbarvené semeno, a pokud bychom všechny makovice vyklepávali dohromady, mohli bychom dobré semeno smíchat s jinak barevným a osivo tím znehodnotit.

*Tip: Je-li u jedné odrůdy v jejím vzhledu více barev, bereme na osivo od všech z nich, např. u mangoldu odrůdy **Bunt bright light** rostliny, které mají červené, žluté i zelené řapíky (obr. 49, barevná příloha). U ředkvičkové odrůdy **Slavia**, která má dvoubarevnou, červenobílou bulvičku se při výběru snažíme, aby poměr barev odpovídal rozložení a zastoupení barev u původní odrůdy apod.*